ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

Ἐν Ἀθήναις τῇ 8 Ὀκτωβρίου 1930 | ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟΝ | Ἀριθμὸς φύλλου 342

ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ

Περὶ καθορισμοῦ τῶν ἐν τοῖς Διδασκαλείοις Νηπιαγωγῶν διδασκομένων μαθημάτων κλπ.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ἔχοντες ὑπ' ὄψει τὸ ἐδάφ. 2 τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ Νόμου 4367 «περὶ τῶν Διδασκαλείων τῶν Νηπιαγωγῶν καὶ τὸ ἄρθρον 1 τοῦ Νόμου 4369 «περὶ συμπληρώσεως τοῦ νόμου 4367», προτάσει τοῦ ἐπὶ τῆς Παιδείας καὶ τῶν Θρησκευμάτων Ὑπουργοῦ, λαβόντος ὑπ' ὄψει σχετικὴν πρότασιν τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Γνωμοδοτικοῦ Συμβουλίου καὶ μετὰ σύμφωνον γνώμην τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, ἀποφασίσαμεν καὶ διατάσσομεν :

Ἄρθρον μόνον.

Τὰ ἐν τοῖς Διδασκαλείοις τῶν Νηπιαγωγῶν διδασκόμενα μαθήματα, ὁ πρὸς διδασκαλίαν ἑκάστου ἐξ αὐτῶν ἀναγκαῖος χρόνος καὶ ἡ κατὰ τάξεις κατανομὴ τῆς ἐξ ἑκάστου μαθήματος διδακτέας ὕλης ὁρίζονται ὡς ἀκολούθως :

1ον Θρησκευτικά.

Α΄ τάξις, ὧραι 2.

1. Ὁ βίος τοῦ Σωτῆρος καὶ τὰ κύρια τοῦ ἔργου του (ἐν οἷς καὶ τὰ ἀφορῶντα εἰς τὴν προστασίαν τοῦ παιδίου καὶ τὴν ἀνύψωσιν τῆς γυναικός) ἐξ ἐλευθέρας ἀναγνώσεως σχετικῶν περικοπῶν τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου).

2. Ἑρμηνεία καὶ ἀπομνημόνευσις τῶν σπουδαιοτέρων τροπαρίων τῶν Δεσποτικῶν καὶ Θεομητορικῶν ἑορτῶν.

Β΄ τάξις, ὧραι 1.

1. Ἡ σύστασις τῶν πρώτων Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν καὶ ἡ κατ' αὐτὴν συμβολὴ τῆς γυναικὸς ἐξ ἐλευθέρας ἀναγνώσεως σχετικῶν περικοπῶν ἐκ τῶν πράξεων τῶν Ἀποστόλων. Τὰ κυριώτατα τῆς κατόπιν Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας ἐξαιρουμένου ἰδίᾳ τοῦ ἔργου τῶν ἐπὶ Χριστιανικῷ ζήλῳ καὶ εὐλαβείᾳ διακριθεισῶν γυναικῶν.

2. Ἑρμηνεία καὶ ἀπομνημόνευσις τροπαρίων Ἁγίων καὶ Μαρτύρων τῆς Χριστιανικῆς πίστεως, ἰδίως γυναικῶν.

Β΄ τάξις, ὧραι 5.

1. Ἀνάγνωσις α΄) ἐκ τοῦ διὰ τὴν δευτέραν τάξιν τῶν 6)τάξίων Γυμνασίων ἐγκεκριμένου βιβλίου Νεοελληνικῶν Ἀναγνωσμάτων, β΄) ἐκλεκτῶν λυρικῶν δημοτικῶν ποιημάτων, ὡς ἐν τῇ Α΄ τάξει καὶ γ΄ ἐκλογῶν ἐκ τῆς Ὁμήρου Ἰλιάδος ἐν εἱμέτρῳ μεταφράσει εἰς τὴν δημοτικὴν γλῶσσαν.

2. Στοιχειώδεις γραμματολογικαὶ γνώσεις σχετικαὶ πρὸς τὰ ἀναγιγνωσκόμενα λογοτεχνικὰ ἔργα.

3. Συνθέσεις (μίαν ὥραν τοὐλάχιστον καθ' ἑβδομάδα).

Α΄. (προφορικαί) Ἀναλύσεις ἐποπτειῶν, ὡς ἐν τῇ πρώτῃ τάξει.

Β΄. (γραπταί) Ἐλεύθεραι περιγραφαὶ καὶ ἀφηγήσεις, ὡς ἐν τῇ πρώτῃ τάξει ἔτι δὲ καὶ ἐλεύθεραι ἐπιστολαί.

Γ΄. τάξις, ὧραι 4.

1. Ἀνάγνωσις ἔν τε τῇ τάξει καὶ κατ' ἰδίαν, ἀλλ' ἐξελεγχομένη ἐν τῇ τάξει, α΄) ἐκ τοῦ διὰ τὴν τρίτην τάξιν τῶν ἑξατάξίων γυμνασίων ἐγκεκριμένου βιβλίου Νεοελληνικῶν ἀναγνωσμάτων, β΄) ἐκλεκτῶν λυρικῶν ποιημάτων τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς λογοτεχνίας ἐν ἐμμέτρῳ μεταφράσει εἰς τὴν δημοτικὴν γλῶσσαν (π.χ. ἐκ τοῦ «Στεφάνου» τοῦ Σ. Μενάρδου, ἐκ τῶν «Εἰδυλλίων» τοῦ Θεοκρίτου κατὰ μετάφρασιν Ἰ. Πολέμη κλπ.) καὶ γ΄) ἐκλεκτῶν δραμάτων τῆς νέας Ἑλληνικῆς λογοτεχνίας (θυσία τοῦ Ἀβραάμ, Δ. Βερναρδάκης, Α. Προβελέγγιος κλπ.) καὶ τῆς ἀρχαίας ἐν ἐμμέτρῳ μεταφράσει εἰς τὴν δημοτικὴν γλῶσσαν (ὡς τῆς Ἰφιγενείας ἐν Αὐλίδι, τῆς Ἰφιγενείας ἐν Ταύροις, τῆς Ἀλκήστιδος τοῦ Εὐριπίδου κλπ.)

2. Γραμματολογικαὶ γνώσεις σχετικαὶ πρὸς τὰ ἀναγιγνωσκόμενα λογοτεχνικὰ ἔργα.

3. Συνθέσεις γραπταί. Περιγραφαί, ἀφηγήσεις καὶ ἐπιστελαὶ ὡς ἐν τῇ δευτέρᾳ τάξει, ἔτι δὲ ἐλεύθεραι περιλήψεις καὶ ἀναλύσεις ἀναγνωσθέντων λογοτεχνημάτων, ὡς καὶ χαρακτηρισμοὶ ὁμάδων ἢ ἀτόμων ἀπαντώντων ἐν αὐτοῖς.

4. Ἐκλογὴ καὶ ἐξετάσεις ἐπιχωρίων μύθων καὶ παιδικῶν ποιημάτων καταλλήλων διὰ τὸ νηπιαγωγεῖον. Προσανατολισμὸς εἰς τὸ ἐπιχώριον γλωσσικὸν ἰδίωμα.

Δ΄. τάξις, ὧραι 4.

1. Ἀνάγνωσις ὡς ἐν τῇ Γ΄ τάξει α΄) ἐκ τοῦ διὰ τὴν τετάρτην τάξιν τῶν 6)τάξίων Γυμνασίων ἐγκεκριμένου βιβλίου Νεοελληνικῶν ἀναγνωσμάτων καὶ β΄) ἐκλεκτῶν δραμάτων τῆς νέας Ἑλληνικῆς λογοτεχνίας καὶ τῆς ἀρχαίας καὶ τῆς ξένης ἐν ἐμμέτρῳ μεταφράσει εἰς τὴν δημοτικὴν γλῶσσαν (ὡς τῆς Ἀντιγόνης, τοῦ Οἰδίποδος Τυράννου, τοῦ Οἰδίποδος ἐπὶ Κολωνῷ, τοῦ Σοφοκλέους κλπ., τοῦ βασιλέως Λήρ, τοῦ Μάκβου, τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος κλπ., τοῦ Σαίξπηρ, τῆς Μαρίας Στουάρτ, τοῦ Σχίλλερ κλπ.).

2. Γραμματολογικαὶ γνώσεις σχετικαὶ πρὸς τὰ ἀναγιγνωσκόμενα λογοτεχνικὰ ἔργα.

3. Συνθέσεις γραπταί. Μετατροπαὶ ἀναγνωσθέντων λογοτεχνημάτων εἰς λογοτεχνήματα ἄλλου εἴδους (π. χ. περιγραφῶν εἰς ἀφηγήσεις, διηγημάτων εἰς διαλόγους ἢ δραμάτια μικρῶν ἐπικῶν ποιημάτων εἰς διηγήματα διηγημάτων ἢ περιγραφῶν εἰς ποιήματα κλπ.).

4. Ἐκλογὴ καὶ ἐξέτασις ἐπιχωρίων μύθων καὶ παιδικῶν ποιημάτων καταλλήλων διὰ τὸ νηπιαγωγεῖον. Προσανατολισμὸς εἰς τὸ ἐπιχώριον γλωσσικὸν ἰδίωμα.

Παρατηρήσεις. Δεδομένου, ὅτι ἐν τῷ νηπιαγωγείῳ διδάσκεται ἡ δημοτικὴ γλῶσσα, ἐνδεικνύεται, ὅπως αὕτη καλλιεργεῖται ὄχι μόνον διὰ τῆς διδασκαλίας τῶν Ἑλληνικῶν, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς διδασκαλίας τῶν λοιπῶν μαθημάτων.

3. Νηπιαγωγικά.

Γ' τάξις, ὧραι 5.

1. Ἡ σωματικὴ ἀνάπτυξις τοῦ παιδὸς *μέχρι* τοῦ 6ου ἔτους τῆς ἡλικίας του. Μετρήσεις — *Διαγράμματα*. Ἐφαρμογαὶ ἐπὶ τῶν νηπίων τοῦ πρωτύπου.
2. Ἐποπτικὴ ἐκ παραλλήλου ἐξέτασις τῶν κυριωτάτων ψυχικῶν φαινομένων (Ἔνστικτα, *ὁρμαί*, *αἰσθήματα*, παραστάσεις, νόησις, συναισθήματα).

Γ'. τάξις, ὥρα 1.

1. Ἐκ τῆς Χριστιανικῆς Ἠθικῆς τὰ καθήκοντα πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν πλησίον, ἰδίως δὲ τὰ καθήκοντα τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας *πρὸς ἄλληλα* καὶ μάλιστα τῶν ἀνηλίκων πρὸς τοὺς παῖδας καὶ τὰ νήπια.
2. Τὰ οὐσιωδέστερα ἐκ τῆς κατηχήσεως.

Δ'. τάξις, ὥρα 1.

1. Τὰ κυριώτερα ἐκ τῆς Λειτουργικῆς, ἰδίως δὲ τὰ περὶ τῆς θείας Λειτουργίας καὶ τῶν τελετῶν τῶν Μυστηρίων.
2. Σύνθεσις μικρῶν προσευχῶν καταλλήλων διὰ νήπια.

2. Ἑλληνικά.

Δ' τάξις, ὧραι 5.

1. Ἀνάγνωσις α') ἐκ τοῦ διὰ τὴν πρώτην τάξιν τῶν 6)ταξίων Γυμνασίων ἐγκεκριμένου βιβλίου Νεοελληνικῶν Ἀναγνωσμάτων, β' ἐκλεκτῶν ἐπικολυρικῶν δημοτικῶν ποιημάτων (ἐκ τῶν «Ἐκλογῶν ἀπὸ τὰ τραγούδια τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ» τοῦ Ν. Πολίτου) καὶ γ') ἐκλογῶν ἐκ τῆς Ὁμήρου Ὀδυσσείας *ἐν ἐμμέτρῳ μεταφράσει* εἰς τὴν δημοτικὴν γλῶσσαν.
2. Στοιχειώδεις γραμματολογικαὶ γνώσεις σχετικαὶ πρὸς τὰ ἀναγινωσκόμενα λογοτεχνικὰ ἔργα.
3. Συνθέσεις (*μίαν* ὥραν τοὐλάχιστον καθ' ἑβδομάδα) :
Α') (προφορικαὶ) Ἀσκήσεις ἀναλύσεως ἐποπτειῶν :
α') ἀντικειμένων εἰς τὰ συστατικὰ των *μέρη*.
β') ἐνεργειῶν εἰς τὰς συστατικάς των *μερικωτέρας* ἐνεργείας.
γ') φαινομένων εἰς τὰ συστατικά των στοιχεῖα.
Β'. (γραπταὶ) Ἐλεύθεραι *περιγραφαὶ* ἀντικειμένων καὶ εἰκόνων καὶ ἀφηγήσεις γεγονότων τῆς ἀμέσου ἀντιλήψεως.
(βούλησις). Ἡ *μεταξὺ* ψυχικοῦ καὶ σωματικοῦ βίου τῶν παίδων σχέσις.
3. Ἡ *ἱστορία* τοῦ Νηπιαγωγείου. Ὁ βίος καὶ τὸ ἔργον τοῦ ἱδρυτοῦ αὐτοῦ Φρόιμβελ.

Δ'. τάξις, ὧραι 12.

1. Ἡ Ἱστορία τοῦ Νηπιαγωγείου (συνέχεια). Ἡ ἐξέλιξις τοῦ Φρεβελιανοῦ συστήματος καὶ ἡ σημερινὴ μορφή του. Τὸ νηπιαγωγικὸν σύστημα τῆς Μοντεσόρι. Τὰ νεώτερα νηπιαγωγικὰ συστήματα.
2. Ἡ Διδακτικὴ τοῦ Νηπιαγωγείου, Γενικὴ καὶ Εἰδική. Λεπτομερέστερον ἐν τῇ Εἰδικῇ τὰ περὶ τῆς πρώτης γλωσσικῆς διδασκαλίας τῶν ξενοφώνων.
3. Ὑποδειγματικαὶ διδασκαλίαι, ἀκροάσεις καὶ ἀσκήσεις ἐν τῷ πρωτύπῳ νηπιαγωγείῳ.

4. Ἱστορία.

Α'. τάξις, ὧραι 2.

Τὰ κυριώτερα ἐκ τῆς Ἱστορίας τῆς Ἑλλάδος καὶ ἰδίως τοῦ πολιτισμοῦ αὐτῆς μέχρι τοῦ Μ. Κωνσταντίνου.

Β' τάξις, ὧραι 2.

Τὰ κυριώτατα ἐκ τῆς Ἱστορίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Εὐρώπης καὶ ἰδίως τοῦ πολιτισμοῦ αὐτῶν ἀπὸ τοῦ Μ. Κωνσταντίνου *μέχρι* τῆς ἁλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Τούρκων.

Γ'. τάξις, ὥρα 1.

Τὰ κυριώτατα ἐκ τῆς Ἱστορίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Εὐρώπης καὶ ἰδίᾳ τοῦ πολιτισμοῦ αὐτῶν ἀπὸ τῆς ἁλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Τούρκων *μέχρι* τῶν ἡμερῶν μας.

5. Φυσιογνωστικά.

Α'. τάξις, ὧραι 2.

Ἐποπτικὴ καὶ *πειραματικὴ* ἐξέτασις τῶν σπουδαιοτέρων φυσικῶν καὶ χημικῶν φαινομένων καὶ τῶν διεπόντων αὐτὰ νόμων *μετὰ πρακτικῶν* ἐφαρμογῶν εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἐργασίας τοῦ ἀνθρώπου.

Β'. τάξις, ὧραι 3.

1. Βιολογικὴ ἐξέτασις τῶν ἐν Ἑλλάδι ἀπαντώντων φυτῶν, ἰδίως δὲ τῶν κηπευτικῶν καὶ καλλωπιστικῶν, συνδιασμένη *μὲ πρακτικὰς* ἐργασίας ἀνθοκομίας, λαχανοκομίας, δενδροκομίας καὶ ὑπωροκομίας. Νηπιακὰ ἔργα εἰς τὸν σχολικὸν κῆπον.
2. Ἐποπτικὴ ἐξέτασις τῶν χρησίμων εἰς τὸν βίον ὀρυκτῶν.

Γ'. τάξις, ὧραι 3.

Βιολογικὴ ἐξέτασις τῶν ἐν Ἑλλάδι ἰδίως ἀπαντώντων ζώων, καὶ *μάλιστα* τῶν κατοικιδίων, συνδυασμένη μὲ ζωοκομικὰς ἐργασίας ὀρνιθοκομίας, πτηνοτροφίας, οἰκιακῆς κτηνοτροφίας, *μελισσοκομίας* καὶ σηροτροφίας.

6. Γεωγραφία.

Α' τάξις, ὧραι 2.

Γεωγραφικὴ ἐπισκόπισις τῆς Ἑλλάδος, ἐνδιατρίβουσα ἰδίως εἰς τὴν φυσικήν της διάρθρωσιν καὶ εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν αἰτιωδῶν σχέσεων τῶν γεωγραφικῶν παραγόντων (φυσικῶν καὶ ἀνθρωπίνων) ἑκάστου τῶν φυσικῶν τμημάτων. Λεπτομερεστέρα ἐξέτασις τῶν τμημάτων, ἐν οἷς ὑπάρχουν καὶ ξενόφωνοι συνοικισμοί.

Β'. τάξις, ὧραι 2.

Σύντομος γεωγραφικὴ ἐπισκόπισις τῆς λοιπῆς Εὐρώπης, γινομένη ὡς ἡ τῆς Ἑλλάδος ἐν τῇ Α' τάξει.

Γ'. τάξις, ὥρα 1.

Σύντομος γεωγραφικὴ ἐπισκόπισις τῶν λοιπῶν Ἠπείρων γινομένη ὡς ἡ τῆς Εὐρώπης ἐν τῇ Β'. τάξει.

7. Πρακτικὴ Ἀριθμητικὴ καὶ Γεωμετρία.

Α'. τάξις, ὧραι 2.

1. Ἐκ τῆς Πρακτικῆς ἀριθμητικῆς τὰ περὶ τῶν ἀκεραίων ἀριθμῶν, τῶν κλασματικῶν, τῶν δεκαδικῶν καὶ τῶν συμμιγῶν καὶ τῶν ἐπ' αὐτῶν *πράξεων μετ'* ἐπαρκοῦς ἐξασκήσεως εἰς τὸν σχηματισμὸν καὶ τὴν λύσιν σχετικῶν προβλημάτων, ἀναφερομένων εἰς τὴν ὕλην τῶν λοιπῶν πραγματικῶν μαθημάτων καὶ εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ πρακτικοῦ βίου.

Ἐν τοῖς περὶ τῶν ἀκεραίων καὶ τὰ περὶ τῶν δυνάμεων καὶ τῶν κυριωτέρων ἰδιοτήτων των, τὰ περὶ τῆς διαιρετότητος, τὰ περὶ τῶν πρώτων ἀριθμῶν, τῶν πρὸς ἀλλήλους ἀριθμῶν καὶ τῆς ἀναλύσεως ἀριθμοῦ εἰς γινόμενον πρώτων παραγόντων.

2. Ἐκ τῆς πρακτικῆς Γεωμετρίας τὰ ἀκόλουθα, διδασκόμενα μετὰ ποικίλων, ἰδίως δὲ χειροτεχνικῶν ἐφαρμογῶν.

Γενικὰ περὶ τῶν γεωμετρικῶν σωμάτων καὶ τοῦ ὄγκου των, περὶ τῶν ἐπιφανειῶν καὶ τοῦ ἐμβαδοῦ των, περὶ τῶν γραμμῶν καὶ τοῦ μήκους των καὶ περὶ σημείου.

Τὰ κυριώτερα εἴδη τῶν γραμμῶν, αἱ ἰδιότητές των, ἡ κατασκευή των καὶ ἡ εὕρεσις τοῦ μήκους των.

Αἱ πρὸς ἀλλήλας θέσεις διαφόρων γραμμῶν κειμένων ἐν τῷ αὐτῷ ἐπιπέδῳ, τὰ ἐξ αὐτῶν προκύπτοντα σχήματα καὶ ἐξέτασις ἑκάστου τῶν σχημάτων τούτων.

Τὰ χρησιμώτερα τῶν γραφικῶν προβλημάτων τῶν σχετικῶν μὲ τὰ διάφορα εἴδη τῶν γραμμῶν.

Τὰ κυριώτερα τῶν ἐπιπέδων σχημάτων, τὰ στοιχεῖα των, αἱ ἰδιότητές των, ἡ κατασκευή των καὶ ἡ εὕρεσις τοῦ ἐμβαδοῦ των.

Ὅμοια σχήματα, ἰδιότητές των, κατασκευὴ σχήματος ὁμοίου πρὸς δοθέν.

Β'. τάξις, ὧραι 2.

1. Ἐκ τῆς Πρακτικῆς Ἀριθμητικῆς τὰ περὶ λόγου καὶ ἀναλογιῶν καὶ τὰ περὶ μεθόδων μετ' ἐπαρκοῦς ἐξασκήσεως εἰς τὸν σχηματισμὸν καὶ τὴν λύσιν σχετικῶν προβλημάτων, ὡς ἐν τῇ Α'. τάξει.

2. Ἐκ τῆς Πρακτικῆς Γεωμετρίας τὰ ἀκόλουθα, διδασκόμενα μετὰ ποικίλων, ἰδίως χειροτεχνικῶν, ἐφαρμογῶν.

Γενικὰ περὶ Χωρομετρίας. Τὰ ἁπλούστερα τῶν χωρομετρικῶν ὀργάνων, ἡ χρησιμοποίησις καὶ ὁ τρόπος τῆς χρήσεώς των. Λύσις ἁπλῶν χωρομετρικῶν προβλημάτων.

Θέσεις εὐθείας πρὸς ἐπίπεδον ἐν τῷ χώρῳ. Σχήματα προκύπτοντα ὡς τῶν τεμνομένων ἐπιπέδων, στοιχεῖα τῶν σχημάτων τούτων, ἰδιότητες αὐτῶν καὶ κατασκευή των.

Τὰ κυριώτερα ἐκ τῶν πολυέδρων. Στοιχεῖα καὶ ἰδιότητές των. Ἡ κατασκευή των. Εὕρεσις τοῦ ἐμβαδοῦ τῆς ἐπιφανείας των καὶ τοῦ ὄγκου των.

Στερεὰ ἐκ περιστροφῆς. Στοιχεῖα των. Ἡ κατασκευή των. Εὕρεσις τοῦ ἐμβαδοῦ τῆς ἐπιφανείας των καὶ τοῦ ὄγκου των.

Σχέσις ὄγκου, βάρους καὶ εἰδικοῦ βάρους ἑνὸς σώματος.

8. Οἰκιακὰ ἔργα καὶ οἰκιακὴ οἰκονομία.

Α'. τάξις, ὧραι 3.

Οἰκιακὰ ἔργα. Ἁπλοῦν κέντημα. Πλέξιμον νηπιακῶν ἰδίως εἰδῶν. Ἐπιδιορθώσεις φορεμάτων καὶ περιποδίων (μαντάρισμα). Στοιχειώδης μαγειρικὴ ἐν ἐφαρμογῇ.

Β' τάξις, ὧραι 3.

Οἰκιακὰ ἔργα. Κοπτικὴ καὶ ραπτικὴ ἁπλοῦν ἀσπρορούχων, ἰδίως νηπιακῶν.

Ἐπιδιορθώσεις φορεμάτων (ἐμβάλωμα). Πλύσις (βαμβακερῶν, λινῶν μαλλίνων, μεταξωτῶν καὶ δαντελλῶν).

Σιδέρωμα.—Κολλάρισμα.

Στοιχειώδης μαγειρικὴ ἐν ἐφαρμογῇ (συνέχεια).

Γ'. τάξις, ὧραι 3.

Οἰκιακὰ ἔργα. Κοπτικὴ καὶ ραπτικὴ ἁπλῶν ἐξωτερικῶν ἐνδυμάτων, ἰδίως νηπιακῶν. Στοιχειώδης μαγειρικὴ ἐν ἐφαρμογῇ (συνέχεια). Διατήρησις τροφίμων καὶ ἐδεσμάτων. Τὰ διὰ τὰ νήπια κατάλληλα ἐδέσματα καὶ ἡ παρασκευὴ αὐτῶν.

Δ' τάξις, ὧραι 2.

1. Οἰκιακὰ ἔργα.—Κοπτικὴ καὶ ραπτικὴ ἁπλῶν ἐξωτερικῶν ἐνδυμάτων. Ὑφαντικὴ ἡ ἀπαραίτητος εἰς τὴν οἰκοδέσποινα τοῦ χωρίου.

2. Οἰκιακὴ οἰκονομία.—Αἱ ἀπαραίτητοι εἰς τὴν οἰκοδέσποιναν γνώσεις ἐκ τῆς οἰκιακῆς οἰκονομίας μετὰ πρακτικῶν ἐφαρμογῶν.—Οἰκιακὴ λογιστική.

Παρατηρήσεις. — Ἐκ τῶν οἰκιακῶν ἔργων δέον νὰ δίδεται ὅλως ἰδιαιτέρα προσοχὴ εἰς ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ὑποβοηθοῦν τὸ ἔργον τῆς Νηπιοκομίας.

9. Ὑγιεινὴ καὶ Νοσηλευτική.

Γ'. τάξις, ὧραι 2.

1. Σωματολογία τοῦ ἀνθρώπου.

2. Γενικὴ Ὑγιεινή.

Δ'. τάξις, ὧραι 2.

1. Σχολικὴ ὑγιεινή, ἰδίως δὲ τοῦ νηπιαγωγείου καὶ τῶν νηπείων.

2. Νοσηλευτική, ἰδίως τῶν νηπείων.

3. Παιδοκομία καὶ Νηπιοκομία. Ἀρχαὶ εὐγονίας.

Παρατηρήσεις.—Ἡ Ὑγιεινὴ πρέπει νὰ θεωρῆται ὄχι μόνον ὡς θεωρία, ἀλλ' ἰδίως ὡς πρακτικὴ ἐφαρμογὴ τῶν θεωρητικῶν κανόνων ὑπὸ τῶν μαθητριῶν εἰς τὴν ἰδίαν των ζωὴν καὶ τὴν ζωὴν τοῦ Διδασκαλείου. Ὡς τοιαύτη δὲ δέον νὰ καλλιεργῆται ὄχι μόνον εἰς τὰς δύο ἀνωτέρας τάξεις καὶ ὑπὸ μόνον τοῦ διδάσκοντος τὸ μάθημα, ἀλλ' εἰς ὅλας τὰς τάξεις καὶ ὑπὸ σύμπαντος τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ τοῦ Διδασκαλείου. Ἐπίσης δὲ καὶ ἡ νηπιοκομία θὰ διδάσκεται ἐν συνδυασμῷ μὲ νηπιοκομικὰς ἐργασίας τῶν δοκίμων, ἑκάστης ἐξ αὐτῶν ἀφοσιουμένης εἰς ἓν νήπιον.

10. Καλλιγραφία καὶ Ἰχνογραφία.

Α'. τάξις, ὧραι 3.

1. Καλλιγραφία, ὥρα 1.—Ἀνάπτυξις τῆς ἀτομικῆς γραφῆς ἑκάστης μαθητρίας εἰς τὸ ἁπλοῦν σύμφωνον καὶ εὐανάγνωστον.

Παρατηρήσεις.—Ἡ Καλλιγραφία ὑπὸ τὸ ἀνωτέρω πνεῦμα δέον νὰ καλλιεργῆται εἰς πάσας τὰς τάξεις καὶ ὑπὸ πάντων τῶν διδασκόντων μαθήματα, ἐν οἷς πρόκειται καὶ περὶ ἐγγράφων ἐργασιῶν τῶν μαθητριῶν.

2. Ἰχνογραφία, ὧραι 2.

Ἰχνογράφησις ἐπὶ τοῦ πίνακος διὰ λοιπῶν καὶ ἐγχρώμων κιμωλιῶν καὶ ἐπὶ τοῦ χάρτου διὰ μολυβίων μαύρων καὶ ἐγχρώμων.

α'.) ἐκ τοῦ φυσικοῦ καὶ ἀπὸ μνήμης σπουδαὶ ἰδίως 1) κινήσεων τῶν διαφόρων ζώων καὶ τῶν ἀνθρώπων, 2) ἀνθέων καὶ καρπῶν.

β'.) ἐλευθέρα ἐξ ὁρμῆς ἱστορημάτων, συνθέσεων, περιγραφῶν, διηγημάτων καὶ μύθων καὶ μάλιστα παιδικῶν κλπ.

Β'. τάξις, ὧραι 3.

Ἰχνογραφία.

Ἰχνογράφησις ἐπὶ τοῦ πίνακος καὶ ἐπὶ τοῦ χάρτου, ὡς ἐν τῇ πρώτῃ τάξει.

α') ἐκ τοῦ φυσικοῦ καὶ ἀπὸ μνήμης σπουδαί, ὡς ἐν τῇ πρώτῃ τάξει, ἔτι δὲ σπουδαὶ συνθετώτεραι, ὡς καὶ σπουδαὶ πτυχολογίας.

β'.) ἐλευθέρα, ὡς ἐν τῇ πρώτῃ τάξει, ἰδίως δὲ ἡ εἰκονίζουσα σχέδια κατάλληλα διὰ τὴν ἰχνογράφησιν τῶν νηπίων.

Γ'. τάξις, ὧραι 2.

Ἰχνογραφία.

α') Ἰχνογράφησις, ὡς ἐν τῇ Β' τάξει.

β') Χωμαπλαστία. Χώμα—τα καὶ ἀναλύσεις αὐτῶν πρὸς παραγωγὴν διαμέσων τόνων. Ὑδατογραφία ἐκ τοῦ φυσικοῦ, ἀπὸ μνήμης καὶ ἐλευθέρα.

γ'.) Διακοσμητικὴ Ἰχνογραφία. Μελέτη τῆς Ἑλληνικῆς Διακοσμητικῆς.

Δ'. τάξις, ὧραι 2.

α'.) Ἰχνογράφησις, ὡς ἐν τῇ Γ'. τάξει.

β'.) Στοιχεῖα προοπτικῆς μετ' ἀσκήσεων.

11. Χειροτεχνία

Α'. τάξεις, ὧραι 2.

Διάφοροι ἐργασίαι μὲ χάρτην, ἐργασίαι ἐπὶ χάρτου διὰ βελόνης καὶ χρωματισμοῦ νήματος, χαρτοπλεκτικὴ καὶ ψαθοπλεκτική, χαρτοπλεκτική, ἰδίως αἱ κατάλληλοι διὰ νηπιαγωγεῖον.

Β'. τάξις, ὧραι 2.

Ὡς ἐν τῇ πρώτῃ τάξει, ἔτι δὲ ἐργασίαι διὰ χαρτονίου καὶ ἀρχαὶ πλαστικῆς.

Γ'. τάξις, ὧραι 2.

Ἐργασίαι διὰ χαρτονίου, χαρτοπλεκτικὴ καὶ πλαστική.

Δ'. τάξις, ὧραι 2.

Βιβλιοδετική, Χαρτοπλεκτική, Πλαστική, Ξυλογλυπτική, καὶ Πυρογραφία.

Παρατηρήσεις.—Τὰ χαρτοτεχνικὰ ἔργα τῶν μαθητριῶν θὰ εἶναι τοῦτο μὲν ἀντικείμενα χρήσιμα διὰ τὴν διδασκαλίαν τῶν διαφόρων μαθημάτων καὶ μάλιστα τοῦ νηπιαγωγείου, τοῦτο δὲ ἀντικείμενα χρήσιμα διὰ τὰς ἀνάγκας καὶ τὸν στολισμὸν τοῦ οἴκου, τοῦτο δὲ τέλος παιγνίδια καὶ μάλιστα κατάλληλα διὰ νήπια.

12. Ὠδική.

Α'. τάξις, ὧραι 2.

Θεωρία καὶ ἀσκήσεις Ὠδικῆς, Ἄσματα μονόφωνα, ἰδίως τὰ κατάλληλα διὰ τὸ νηπιαγωγεῖον, ἐκ μουσικῆς ἀναγνώσεως. Δημώδη ἄσματα, πατριωτικὰ καὶ χορευτικά. Ἐκκλησιαστικὰ ἄσματα.

Β'. τάξις, ὧραι 2.

Θεωρία καὶ ἀσκήσεις Ὠδικῆς. Ἄσματα μονόφωνα (ἰδίως τὰ κατάλληλα διὰ τὸ νηπιαγωγεῖον) καὶ δίφωνα ἐκ μουσικῆς ἀναγνώσεως. Δημώδη ἄσματα, πατριωτικὰ καὶ χορευτικά. Ἐκκλησιαστικὰ ἄσματα.

Γ'. τάξις, ὧραι 2.

Θεωρία καὶ ἀσκήσεις Ὠδικῆς κλπ., ὡς ἐν τῇ Β'. τάξει.

Δ'. τάξις, ὧραι 2.

Θεωρία καὶ ἀσκήσεις Ὠδικῆς κλπ., ὡς ἐν τῇ Γ' τάξει.

13. Γυμναστική.

Α'. τάξις, ὧραι 5.

Γυμναστική, ἀθλητικαὶ καὶ λοιπαὶ παιδιαὶ καὶ Ἑλληνικοὶ χοροί.

Β'. τάξις, ὧραι 5.

Γυμναστικὴ κλπ., ὡς ἐν τῇ Α'. τάξει.

Γ'. τάξις, ὧραι 5.

Γυμναστική, ἀθλητικαὶ παιδιαί, αἱ λοιπαὶ παιδιαὶ καὶ ἰδίως αἱ κατάλληλοι διὰ τὸ νηπιαγωγεῖον. Ρυθμικὰ τοῦ νηπιαγωγείου καὶ Ἑλληνικοὶ χοροί.

Δ'. τάξις, ὧραι 5.

Γυμναστικὴ κλπ., ὡς ἐν τῇ Γ'. τάξει, μετ' ἐφαρμογῆς τῶν νηπιακῶν παιδιῶν καὶ ρυθμικῶν ἐν τῷ νηπιαγωγείῳ.

Σημειώσεις:

1. Τὸ ἑβδομαδιαῖον πρόγραμμα δέον νὰ συντάσσεται οὕτως, ὥστε νὰ ἀφήνωνται ἐλεύθερα δύο ἀπογεύματα. Κατὰ τὸ ἓν ἐξ αὐτῶν παραμένουσαι αἱ μαθήτριαι εἰς τὰς οἰκογενείας των θὰ ἀσχολοῦνται εἰς τὰ οἰκιακά των ἔργα, τὸ δὲ ἄλλο θὰ διατίθεται εἰς διδακτικὰς ἐκδρομὰς καὶ περιπάτους τοῦ Διδασκαλείου.

2. Τὸ συνεχὲς τῆς διδακτικῆς ἐργασίας εἶναι προαιρετικόν, ἐξαρτᾶται δὲ ἐκ τῶν ὅρων τῆς ζωῆς τοῦ τόπου καὶ ἐκ τῆς ἀποφάσεως τοῦ Συλλόγου, ὑποκειμένης εἰς τὴν ἔγκρισιν τοῦ Ὑπουργείου. Ἐν περιπτώσει ἐφαρμογῆς αὐτοῦ αἱ ὧραι τῆς διδακτικῆς ἐργασίας, καταλλήλως τασσόμεναι, ἵνα ἀποφευχθῇ ἡ κόπωσις τῶν μαθητριῶν, θὰ περιλαμβάνωνται ἀπὸ τῆς 8ης (9ης) μέχρι τῆς 1ης μ.μ. Δεδομένου, ὅτι καὶ ἐν τῇ περιπτώσει αὐτῇ δύο ἐκ τῶν ἀπογευμάτων θὰ διατίθενται, ὡς ἐν τῇ σημειώσει ὑπ' ἀριθ. 1, τὰ λοιπὰ 4 ἀπογεύματα θὰ χρησιμοποιοῦνται ὡς ἑξῆς: 1) τρία ἐξ αὐτῶν α') διὰ τὴν συμπλήρωσιν τῆς διδασκαλίας πρακτικῶν μαθημάτων, τῶν ὁποίων αἱ ὧραι δὲν συμπεριελήφθησαν ἐξ ὁλοκλήρου εἰς τὸ πρωϊνὸν πρόγραμμα, β') δι' ἐλευθέρας, ἀλλ' ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν διδασκόντων γυμνασίας ἐργασίας τῶν τάξεων τοῦ Διδασκαλείου ἢ τῶν ὁμάδων αὐτῶν, σχετικὰς πρὸς τὰ διδασκόμενα μαθήματα, καὶ τὰς ἀνάγκας τοῦ προγράμματος ἢ προβλεπούσας εἰς συμπλήρωσιν αὐτοῦ. 2) τὸ ὑπόλοιπον ἓν διὰ γενικὰς συγκεντρώσεις ὅλων τῶν μαθητριῶν καὶ ὅλου τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ τοῦ Διδασκαλείου, καθ' ἃς ἐπὶ τῷ τέλει τῆς ἀναπτύξεως τῆς ὅλης ζωῆς τοῦ Διδασκαλείου καὶ τοῦ ὁμαδικοῦ πνεύματος τῶν μαθητριῶν α') συζητοῦνται ὡς ἐν συνεδρίῳ ὑπό τε τῶν διδασκόντων καὶ τῶν μαθητριῶν πάντα τὰ ἀφορῶντα εἰς τὴν ζωὴν καὶ τὴν ἐργασίαν τοῦ Διδασκαλείου, β') γίνονται ἀνακοινώσεις τῆς Διευθύνσεως, τῶν διδασκόντων, τῶν τάξεων, τῶν ὁμάδων καὶ τῶν καθ' ἕκαστον μαθητριῶν, γ') γίνονται ὁμιλίαι ὑπὸ τῶν διδασκόντων, τῶν μαθητριῶν ἢ καὶ ἐπισκεπτῶν καὶ συζήτησις ἐπ' αὐτῶν, δ') γίνονται ποικίλαι καλλιτεχνικαὶ ἐκτελέσεις κλπ.

Ὡρολόγιον πρόγραμμα τοῦ Διδασκαλείου Νηπιαγωγῶν.

	Α'	Β'	Γ'	Δ'
Θρησκευτικὰ	2	1	1	1
Ἑλληνικά	5	5	4	4
Νηπιαγωγικά	—	—	5	12
Ἱστορία	2	2	1	—
Φυσιογνωστικὰ	2	3	3	—
Γεωγραφία	2	2	1	—
Πρ. Ἀριθμητικὴ κλπ.	2	2	—	—
Οἰκιακὰ ἔργα κλπ.	3	3	3	2
Ὑγιεινὴ καὶ Νοσηλευτική			2	2
Ἰχνογραφία	3	3	2	2
Χειροτεχνία	2	2	2	2
Ὠδική	2	2	2	2
Γυμναστική	5	5	5	5
Σύνολον ὡρῶν	30	30	31	32

Εἰς τὸν αὐτὸν ἐπὶ τῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων Ὑπουργὸν ἀνατίθεμεν τὴν δημοσίευσιν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος Διατάγματος.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 30 Σεπτεμβρίου 1930,

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΖΑΪΜΗΣ

Ὁ ἐπὶ τῆς Παιδείας κλπ. Ὑπουργὸς

Γ. Παπανδρέου

Ἐκ τοῦ Ἐθνικοῦ Τυπογραφείου.